

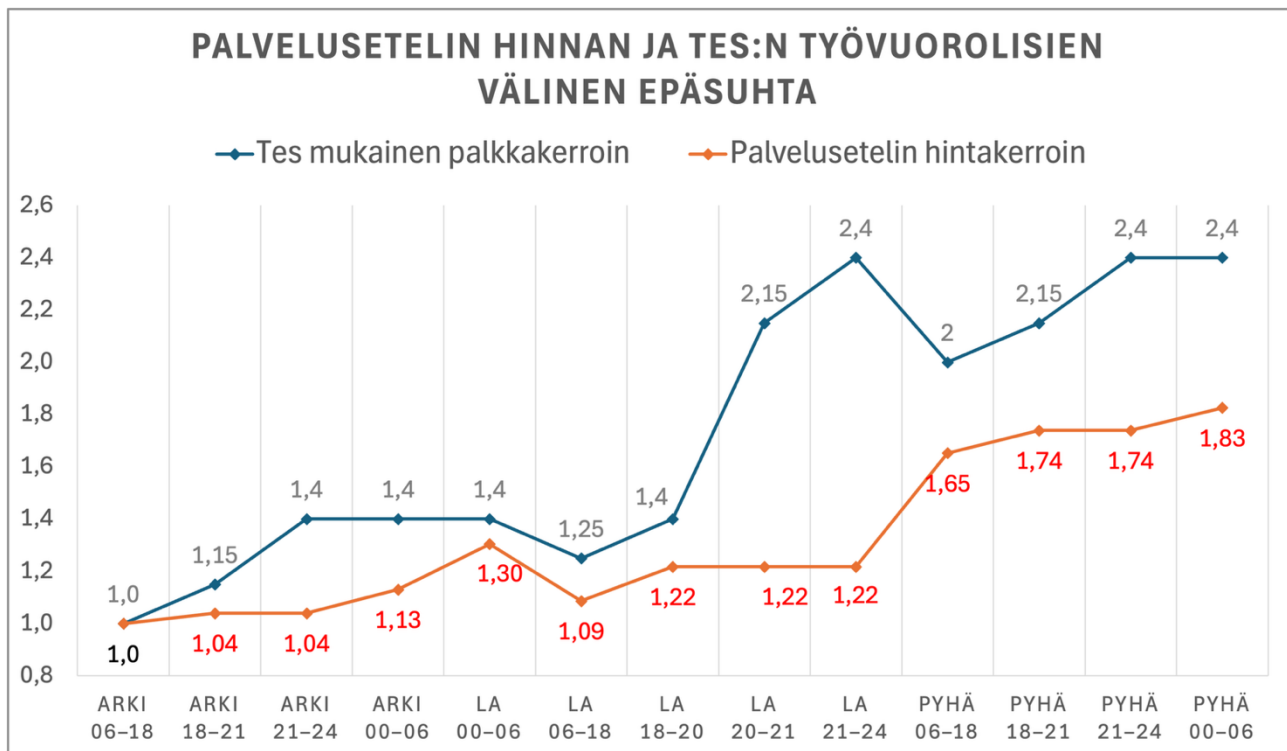
LIITE, esimerkki

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilökohtaisen avun palveluseteli – kaksi keskeistä ongelmaa

1. Palvelusetelin arvo ei vastaa työehtosopimuksen mukaisia kustannuksia

Henkilökohtaisen avun palveluntuottaja sitoo yleissitovasti yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus (TES). Työnantajien on maksettava työntekijöille työehtosopimuksen mukaiset iltä-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityön lisät.

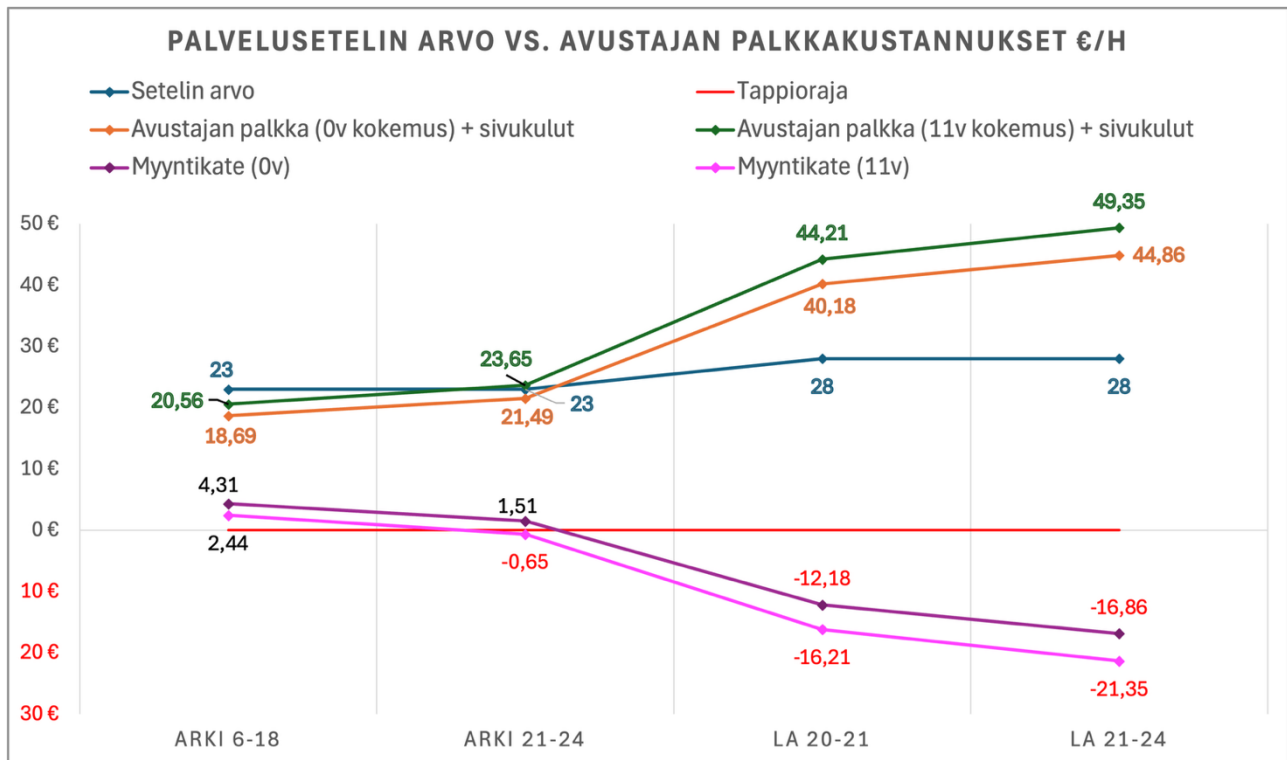
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvo ei kuitenkaan huomio näitä kustannuksia palvelusetelissään.

Kuvaaja 1. Työehtosopimuksen mukaisten palkkakustannusten ja palvelusetelin arvon vertailu.

Kuvaaja 1 havainnollistaa työehtosopimuksen mukaisten palkkakustannusten ja palvelusetelin arvon välistä suhdetta eri viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina.

Vertailusta nähdään, että palvelusetelin arvo ei seuraa työehtosopimuksen mukaisesti kasvavia palkkakustannuksia iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Ero korostuu erityisesti ajankohtina, jolloin työntekijälle maksetaan useita työehtosopimuksen mukaisia työaikalisä.

Kuvaaja 2. Palvelusetelin arvon ja todellisten kustannusten ero euroina.

Kuvaaja 2 esittää saman tilanteen euromääräisesti.

Kuvaajasta nähdään, että henkilökohtaisen avun tuottaminen muuttuu tietyissä ilta-, yö- ja viikonloppuvuoroissa palveluntuottajalle tappiolliseksi, vaikka laskelmassa on huomioitu ainoastaan työntekijän palkka sekä lakisääteiset sivukulut.

Laskenta perustuu henkilökohtaisen avustajan A-palkkaryhmän (lisätietoa kohdassa 2) mukaiseen palkkaan sekä sivukulukertoimeen 1,45. Kaikki luvut on esitetty euroina tunnilta (€/h).

Käytännössä tämä tarkoittaa, että henkilökohtaisen avun tuottaminen on useina viikon ja vuorokauden aikoina palveluntuottajalle tappiollista jo pelkkien palkkakustannusten perusteella.

Muut palvelun tuottamiseen liittyvät kustannukset, kuten hallinto, rekrytointi, sijaisjärjestelyt, työterveyshuolto, vakuutukset ja muut lakisääteiset velvoitteet, kasvattavat kustannusvajetta entisestään.

2. Työn vaativuutta ei huomioida palvelusetelin hinnoittelussa

Yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus määrittelee henkilökohtaisen avun työn vaativuuden perusteella kolme palkkaryhmää, joihin avustajan työ sijoittuu: A, B ja C (taulukko 1).

SOSTES taulukkopalkat 2026 - 2027, €/h
Muu Suomi, taulukkopalkat 1.8.2025

Palkkaryhmä	Palkkaluokka	0 vuotta	5 vuotta	8 vuotta	11 vuotta
A	G15A	12,79 €	13,21 €	13,63 €	14,06 €
B	G17B	13,56 €	14,00 €	14,45 €	15,91 €
B	G18	13,56 €	14,00 €	14,45 €	15,00 €
C	G20C	14,82 €	15,23 €	15,63 €	16,03 €
C	G21	14,98 €	15,61 €	16,25 €	16,91 €
C	G22	15,09 €	15,73 €	16,40 €	17,09 €

Taulukko 1. Henkilökohtaisen avun työn TES:n mukaiset palkkaryhmät A–C.

Palkkaryhmien tarkoituksena on huomioida työn vaativuus, vastuu ja tarvittava osaaminen. Vaativammasta työstä maksetaan työehtosopimuksen mukaan korkeampaa palkkaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelusetelin arvo ei kuitenkaan käytännössä huomioi työn vaativuutta lainkaan. Palvelusetelin korvaustaso on sama riippumatta siitä, kuuluuko työ työehtosopimuksen mukaiseen A-, B- tai C-palkkaryhmään.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että esimerkiksi vaativaa erityisosaamista, laajempaa vastuuta tai erityisiä avustamistaitoja edellyttävät tehtävät hinnoitellaan samalla tavalla kuin perustason avustamistyö.

On tärkeää huomata, että kuvaajassa 2 esitetty kustannuslaskelma perustuu henkilökohtaisen avun työn alimpaan A-palkkaryhmään.

Mikäli asiakkaan avuntarve edellyttää B- tai C-palkkaryhmän mukaista osaamista ja palkkausta, kasvavat palveluntuottajalle aiheutuvat kustannukset entisestään. Tällöin myös palvelusetelin arvon ja todellisten kustannusten välinen ero kasvaa merkittävästi edellä esitettyä suuremmaksi.

Yhteenveto ja vaikutukset

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen nykyinen palvelusetelimalli ei huomioi riittävällä tasolla:

- työehtosopimuksen mukaisia ilta-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityöstä aiheutuvia lisäkustannuksia
- työn vaativuudesta johtuvia palkkaeroja

Tämän seurauksena palvelun tuottaminen on erityisesti iltaisin, öisin ja viikonloppuisin taloudellisesti haastavaa tai tappiollista. Henkilökohtaisten avustajien palkkoja poljetaan ja samalla vaativampiin asiakkuuksiin on vaikeampi rekrytoida ja sitouttaa osaavaa henkilöstöä.

Lopputuloksena palvelun saatavuus, laatu ja yhdenvertaisuus vaarantuvat tilanteissa, joissa henkilökohtaisen avun tarve on suurin tai avustamistyö edellyttää erityistä osaamista.